

Lakiasiat / Lingonheimo Katja

18.8.2020

kirjaamo@intermin.fi

SMDno-2020-202

Lausunto sisäministeriön lausuntopyyntöön; Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi henkilökorttilain, passilain 5 ja 6 b §:n, henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 15 ja 38 §:n sekä ulkomaalaislain 33 a ja 159 §:n muuttamisesta

Digi- ja väestötietovirasto (DVV) antaa pyynnöstä lausuntonsa sisäministeriölle henkilökorttilakia, passilakia, henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annettua lakia ja ulkomaalaislakia koskevaan lausuntopyyntöön ja lausuu esityksestä seuraavasti.

Yleistä

DVV suhtautuu myönteisesti henkilökorttien ja oleskeluasiakirjojen luotettavuuden ja turvallisuuden lisäämiseen nk. EU:n ID-asetuksella (unionin kansalaisten henkilökorttien sekä oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen käyttäville unionin kansalaisille ja heidän perheenjäsenilleen myönnettävien oleskeluasiakirjojen turvallisuuden lisäämisestä annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2019/1157) ja sitä täydentävällä kansallisella sääntelyllä.

DVV tuo esille, että esityksessä virasto mainitaan paikoin virheellisesti Digi- ja väestövirastona, viraston nimen ollessa Digi- ja väestötietovirasto.

Taloudellisten vaikutusten ja viranomaisvaikutusten osalta DVV toteaa lainsäädäntömuutoksilla olevan vaikutusta myös viraston toimintaan sen tuottaessa jatkossa henkilökortin tekniseen osaan talletettujen tietojen aitouden ja eheyden varmistamiseen liittyvät sekä sormenjälkien lukemisessa tarvittavat varmenteet. Muutoksella on taloudellisia vaikutuksia myös henkilökortilla sijaitsevan kansalaisvarmenteen osalta. Muutos edellyttää henkilökortin teknisen osan merkittäviä muutoksia, joiden yhteentoimivuus kansalaisvarmenteen kanssa on testattava. DVV selvittää vielä tarkemmin taloudellisia vaikutuksia, kustannuskysymyksiä ja rahoituksen järjestämistä. Muutoksilla on myös vaikutuksia maksuasetuksiin.

Esityksessä todetaan, että passiin ja henkilökorttiin liitettävästä kasvokuvasta annetun sisäministeriön asetuksen (1168/2016) 1 §:n mukaan passihakemukseen ja henkilökorttihakemukseen tulee liittää yksi enintään kuusi kuukautta vanha mustavalkoinen tai värillinen valokuva hakijan kasvoista. DVV tuo esille, että asiakirjalle kuva painetaan mustavalkoisena, mutta sirulle kuva talletetaan joko värillisenä tai mustavalkoisena riippuen toimitustavasta. Mikäli mainittua sisäministeriön asetusta muutetaan, DVV esittää harkittavaksi muutosta niin, että edellytettäisiin aina värivalokuva, jolloin

kuvatietokanta saataisiin yhdenmukaiseksi ja mm. kolmansien osapuolien tuottamien lukusovelluksien käsittely olisi yhdenmukaista.

Henkilökorttilaki

Esityksessä ja erityisesti esityksen 5 b §:ssä Henkilökortin teknisen osan tietojen tietoturva todetaan, että tekniseen osaan talletettujen tietojen aitouden ja eheyden varmistamiseen liittyvät sekä sormenjälkien ja kasvokuvien lukemisessa tarvittavat varmenteet luo Digi- ja väestötietovirasto. DVV pyytää poistamaan esityksestä sääntelyn koskien kasvokuvien lukemisessa tarvittavia varmenteita. Kasvokuvaa ei ole tarkoitus suojata DVV:n tuottamalla varmenteella.

Lisäksi henkilökortin teknisen osan tietoturvan osalta todetaan, että henkilökortin teknisen osan tietoturvasta vastaa Poliisi. DVV huomauttaa, että henkilökortin teknisen osan tietoturvaa koskee myös eIDAS-asetuksen tunnistus- ja luottamuspalvelusääntely DVV:n kansalaisvarmenteen osalta. Henkilökortin teknisen osan toteutusten ollessa jaettuina tulee teknisen osan tietoturvasta huolehtia yhteistyössä DVV:n kanssa, joka vastaa kansalaisvarmenteelle asetetuista vaatimuksista.

Esityksessä myös todetaan, että sormenjälkiä ja kasvokuvaa erityisen arkaluonteisina tietoina saisi lukea vain viranomaiset, jotka olisivat henkilökorttiviranomainen, poliisi ja rajatarkastusviranomainen. DVV toteaa tässä yhteydessä, että nykyisessä passin toteutuksessa ainoastaan sormenjäljet ovat erillisellä turvamekanismilla suojattuja. Kaikki ne tiedot, jotka ilmenevät passin fyysisestä pinnasta (muovista) ovat luettavissa sähköisesti ilman erillistä suojausta, mukaan lukien kasvokuva. Jos myös kasvokuva haluttaisiin suojata muita tietoja tiukemmin, edellyttäisi se merkittäviä muutoksia suunniteltuun toteutukseen ja poikkeaisi silloin biometrisen passin toteutuksesta.

Esityksen mukaan, ja EU:n ID-asetukseen perustuen, kasvokuvan saa lukea henkilökortin sirulta vain viranomainen. DVV toteaa, että tämä vaikuttaa rajoittavasti kolmannen osapuolen etätunnistusratkaisuihin, jotka tällä hetkellä perustuvat passisirun tietojen lukemiseen etänä. Passin kasvokuva on jatkossakin sallittua lukea etänä myös kolmannen osapuolen toimesta, joten biometriseen passiin ja biometriseen henkilökorttiin kohdistuu tältä osin eriävää sääntelyä.

Esityksessä (s. 20) todetaan: ”Ehdotettu henkilökorttilain muutos mahdollistaisi sen, että rajavalvonnassa voitaisiin verrata henkilön biometrisiä tietoja eli kasvokuvaa ja sormenjälkitietoja henkilökortinhaltijan sirulla oleviin tietoihin.” DVV esittää lausetta muutettavaksi siten, että se koskee henkilökortin sirulla olevia tietoja.

Passilaki

Kansainvälisen siviili-ilmailujärjestön ICAO:n tekniset määrittelyt sekä henkilökorttia koskeva sääntely huomioiden DVV näkee passilakia koskevat esitykset välttämättöminä, perusteltuina ja asiainnin joustavuutta lisäävinä. DVV:llä ei ole huomautettavaa sääntelyn sisältöön.

Henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annettu laki

Henkilökorttia ja henkilökorttirekisteriä koskeva sääntely ja yksilön oikeudet huomioiden DVV näkee henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annettua lakia koskevat esitykset välttämättöminä, perusteltuina ja asiainnin joustavuutta lisäävinä. DVV:llä ei ole huomautettavaa sääntelyn sisältöön.

Lakiasiat / Lingonheimo Katja

18.8.2020

Ulkomaalaislaki

DVV:llä ei ole huomioita ulkomaalaislakia koskevaan sääntelyyn.

Edellä esitetyn lisäksi DVV:llä ei ole muuta lausuttavaa asiassa.

Digi- ja väestötietovirasto

Aino Jalonen
Ylijohtaja

Katja Lingonheimo
Varmennehallintopäällikkö